

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Ätstörning – En tjejsjukdom?

*En diskursanalys av tolv stycken svenska tidningsartiklars
framställning av ätstörning bland män och kvinnor*

Nicole Åberg Kristiansen &
Frida Lindfors

Kandidatuppsats SOPA63
VT, 2016
Antal ord: 12270
Handledare: Eva Palmblad

Abstract

Authors: Nicole Åberg Kristiansen and Frida Lindfors

Title: Eating disorder – A female disease?

Supervisor: Eva Palmblad

Assessor: Dolf Tops

The purpose of this study was to analyze the current discourse in Swedish press regarding how men and women with eating disorders are produced. The question formulations that we have used to answer our purpose were as follows:

- How are eating disorder constructed in the selected articles?
- How are men and women with eating disorders constructed in the selected articles?

To find empirical data, which we consider relevant to our study, we used a targeted selection. We have analyzed twelve articles from different Swedish newspapers, these have been Aftonbladet, Expressen, Metro, Dagens Nyheter and Helsingborgs Dagblad. All of the articles that we selected were published between the years of 2010 and 2016. To find articles about eating disorders, we searched on the newspapers' web pages, using keywords such as “women with eating disorder” and “males with eating disorder”.

The method that we used in this paper was a qualitative discourse analysis. This method gave us a close reading of the newspaper articles and an opportunity to examine the specific discourse regarding eating disorders. The theories that we used to analyze our articles were social constructivism, discourse theory, gender and power. To encode our empirical data, we used Håkan Jönson's analysis model.

The result of this study shows that eating disorders is described in the newspapers as a disease that will only affect women. It's called a “woman's disease”. And that several men experienced a sense of fear to talk about their illness because they are ashamed.

The newspapers are also producing eating disorders as a result of the ideal of beauty in society, but it's also written much about weight, healthy eating and having a perfect body. Some of them are even blaming the celebrities and the supermodels for the increase of the disease.

Keywords: Eating disorder, Newspapers, Discourse analysis, Gender, Ideals, Body Image, Social constructivism, Power of Media.

Förord

Att älska sig själv är starten på en livslång romans

Oscar Wilde

Idéen till denna studie föddes ur ett gemensamt intresse och nyfikenhet kring psykisk ohälsa, genusvetenskap och medias påverkan. Att skriva denna C-uppsats har varit en oerhört intressant och spännande, men framförallt utvecklande och lärorik resa. Att ha genomfört denna resa tillsammans, där våra styrkor och kunskaper har kompletterat varandra väl, har bidragit till ett givande samarbete med ett resultat som vi är stolta över.

Vi vill passa på att tacka vår handledare Eva Palmblad för hennes stora engagemang, stöd och uppmuntran. Du har givit oss vägledning under hela uppsatsen gång, kommit med konstruktiva lösningar på de frågor som dykt upp på vägen och du har bidragit med dina kunskaper och erfarenheter som ökat kvaliteten på våran uppsats. Tack! Din handledning har varit värdefull.

Men vi vill även passa på att rikta ett tack till våra mammor, Anki och Annika, för det eviga korrekturläsandet, ert tålamod och er positiva uppmuntran. Tack!

Nicole Åberg Kristiansen & Frida Lindfors

Helsingborg, 2016-05-23

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Problemformulering	4
1.2 Syfte	5
1.3 Frågeställningar	5
1.4 Begreppsdefinition	5
1.4.1 Anorexia nervosa	6
1.4.2 Bulimia nervosa	6
1.4.3 Atypisk ätstörning	6
2. Tidigare forskning	8
2.1 Ätstörningens framväxt	8
2.2 Ätstörning bland män och kvinnor	9
2.3 Media och dess påverkan	10
3. Teoretiska utgångspunkter	13
3.1 Socialkonstruktivism	13
3.2 Diskurs	14
3.3 Kön och genus	14
3.4 Makt	16
4. Metod	18
4.1 Metodval och metodmässiga överväganden	18
4.2 Förtjänster och begränsningar	19
4.3 Urval och avgränsningar	19
4.4 Tillförlitlighet	20
4.5 Etiska överväganden	21
4.6 Arbetsfördelning	22
4.7 Analysförfarande	22
5. Resultat och analys	25
5.1 Framställning av ätstörning	25
5.1.1 Jakten på idealkroppen	28
5.2 Framställning av kvinnor med ätstörning	29
5.2.1 Behov av att få bekräftelse	32
5.3 Framställning av män med ätstörning	33
5.3.1 Motstånd	35
6. Avslutande diskussion	37
Referenslista	40

1. Inledning

1.1 Problemformulering

“Ätstörningar är ingen tjejsjukdom”, så lyder rubriken till en debattartikel publicerad i Metro (Metro 1) skriven av Jonathan Ekblad (2016). Här kritiserar Ekblad hur ätstörningar ses som en sjukdom som endast drabbar det kvinnliga könet, vilket han menar visar på stor okunskap.

Under de senaste 50 åren har antalet insjuknade i ätstörningar ökat markant (Clinton, Engström & Norring 2009: 73). Sjukdomen har börjat ta allt mer plats i det moderna samhället och efterfrågan om vård och kunskaper om sjukdomen har ökat avsevärt. De som efterfrågar mer kunskap är inte bara vårdpersonal utan även allmänheten (Clinton & Norring 2009a: 14). Bara i Sverige har man enligt uppgifter från Socialstyrelsen och Folkhälsoinstitutet öppnat 40-50 stycken specialiserade ätstörningsverksamheter runt om i hela Sverige (ibid: 23). Ätstörningsvården fortsätter idag att utvecklas och studier visar på att när samhället förändras och utvecklas så förändras även sjukdomsbilden av ätstörning. Ätstörning är idag ett fenomen som väcker stora debatter i samhället. Debatterna mynnar ut i diskussioner kring hur denna sjukdom kan ha växt fram. Det diskuteras om sjukdomen beror på biologiska, psykologiska eller sociokulturella faktorer, men också om det påverkas av hur ens uppväxt sett ut, samhällets syn på kroppsidealet eller på massmediers framställning (Clinton, Engström & Norring 2009: 67).

Tidigare forskning kring ätstörningar visar på att ungefär 10% av de rapporterade fall där de som drabbats av sjukdomen är män, vilket är något som betraktas som ett växande problem då allt fler insjuknar och påverkas. Däremot så presenteras det inte i detta avseende någon exakt siffra av hur många fall av insjuknande i ätstörning som är rapporterade (ibid: 76-77). Ytterligare forskning kring ätstörningar visar på att det i media skrivs avsevärt mer om kvinnor med sjukdomen än vad det skrivs om män med sjukdomen. Då ätstörningar är vanligare bland kvinnor hamnar männen i många fall i skymundan, vilket har medfört att sjukdomen associeras i större utsträckning till en sjukdom som tillhör det kvinnliga könet (Shepherd & Seale 2010: 487-493). Även Sweeting et al. (2015: 11-13) skriver om att media framställer ätstörning som en kvinnlig sjukdom och att många män som lider av sjukdomen inte vågar söka hjälp. De väljer istället att gömma sig då de inte ser det som manligt att drabbas av denna typ av sjukdom.

Som Clinton, Engström och Norring (2009: 67) skriver så kan svenska tidningar ha en avgörande roll för vilka rådande diskurser om ätstörningar som finns i samhället och att dessa speglar hur samhället ser på fenomenet. Med bland annat en socialkonstruktivistisk utgångspunkt vill vi se vilken verklighet som olika tidningar framställer för sina läsare och hur ett fenomen som ätstörning konstrueras.

Genom vår undersökning vill vi synliggöra de diskurser som finns om ätstörningar i svensk dags- och kvällspress för att se om det råder skillnader i hur respektive kön framställs. Ett skäl till att göra en undersökning som denna anser vi vara att det är bra att medvetandegöra vilken betydelse diskurser som denna har för socialt arbete.

1.2 Syfte

Syftet med vår uppsats är att undersöka den rådande diskursen i svensk press gällande hur män respektive kvinnor med ätstörning framställs.

1.3 Frågeställningar

- Hur konstrueras ätstörningar i de valda artiklarna?
- Hur konstrueras män respektive kvinnor med ätstörning i de valda artiklarna?

1.4 Begreppsdefinition

Med ätstörning avses en ihållande störning i ätbeteende eller viktkontrollerande beteende som påtagligt försämrar fysisk hälsa eller psykosocialt fungerande. Störningen skall inte vara sekundär till någon känd allmän medicinsk åkomma (t.ex. en hypotalamisk tumör) eller någon annan psykiatrisk störning (t.ex. ångestsyndrom).

(Norrning & Clinton 2009b: 27)

Ovanstående citat är ett försök på en definition av begreppet ätstörning som två auktoriteter, Fairburn och Walsh, inom området har föreslagit (Norrning & Clinton 2009b: 27). Detta då någon vedertagen definition av begreppet ätstörning inte finns idag. Begreppet upplevs och

beskrivs nämligen som svårdefinierat då det inte finns någon tydlig precisering kring vad som räknas som ätstörning. De definitioner och diagnostiska kriterier som finns för ätstörning ständigt är under förändring (Norrning & Clinton 2009b: 27). Under de senaste 20 åren har man däremot börjat med att dela in ätstörningar i olika diagnoser och olika diagnostiska undergrupper (ibid: 30). Nedan kommer vi att med hjälp av Norring och Clinton's bok *Ätstörningar - Bakgrund och aktuella behandlingsmetoder* definiera och förklara några av de former av ätstörning som är vanligast. Detta för att ge läsaren en förförståelse om de termer och begrepp som kommer att användas i vår kandidatuppsats.

1.4.1 Anorexia nervosa

Enligt Norring och Clinton (2009b: 28-30) finns det fyra stycken kärnsymtom som definierar denna form av ätstörning. Det första innebär ett tydligt och märkbart minskat matintag, en slags självsvält som innebär att man inte äter trots att man är hungrig. De andra kärnsymtomen är att man uppvisar en påtaglig rastlöshet, avsaknad sjukdomsinsikt och att man i många fall även sätter sig emot behandling. Andra kännetecken som man även talar om i samband med anorexia nervosa är att man uttrycker en stark önskan om att vara och bli smal. Många upplever även kroppsförakt och har därmed stora problem med att uppfatta kroppens egna signaler. För en del innebär det även menstruationsbortfall.

1.4.2 Bulimia nervosa

När det kommer till denna form av ätstörning menar Norring och Clinton (2009b: 28-30) att det finns tre stycken kärnsymtom. Det första innebär att man får starka impulser av att äta stora mängder mat, en slags hetsätning av mat som sker under en avgränsad tid, exempelvis inom 1-2 timmar. Det andra kärnsymtomet innebär att man självmant framkallar kräkningar, fastar, tar till överdriven motionering eller missbrukar laxeringsmedel för att på så sätt göra sig av med maten från kroppen. Detta görs för att undvika en eventuell viktuppgång. Det tredje och det sista av dessa kärnsymtom är att man uppvisar en stor och morbid rädsla för att gå upp i vikt samt att man är överdrivet fixerad i vad det gäller kroppsutseende.

1.4.3 Atypisk ätstörning

Av de personer som inte passar in i någon av dessa ovanstående diagnostiska kriterier, som är de vanligaste, så har man istället skapat en slags ”restkategori” som man kallar för: Ätstörning utan närmre specifikation. Denna kategori av ätstörningar kallas förenklat atypisk ätstörning

och de som innefattas av denna typ är de som uppfyller alla kriterier för anorexia nervosa men som trots detta har kvar sin menstruation. Men den innefattas även för de som uppfyller alla kriterier för bulimia nervosa, men som kräks och hetsäter i mindre utsträckning än det som anses för att ställa diagnosen bulimia nervosa (Ibid: 30-31).

2. Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för tidigare forskning kring ätstörning. Vi kommer att beskriva hur ätstörning och de olika diagnostiska grupperna anorexia nervosa och bulimia nervosa har växt fram, samt hur sjukdomen genom tiden har sett ut för kvinnor respektive män. Vi kommer även att redogöra för medias påverkan och vilka budskap de sänder ut gällande kroppsideal.

För att hitta tidigare forskning kring vårt ämne har vi använt oss av olika sökmotorer. Dessa har främst varit Lubsearch, Libris och Lovisa. För att begränsa vår sökning och för att hitta material som vi anser passar vår inriktning så valde vi att ange olika nyckelord. De nyckelord som vi har använt oss av är bland annat: "Ätstörning", "Ätstörning och media", "Kön och ätstörning", "Eating disorders and media", "Eating disorder", "Mass media", "Gender". För att dessa sökresultaten skulle innehålla hög vetenskaplig relevans så utökade vi vår sökning genom att ange att allt material skulle vara peer reviewed.

2.1 Ätstörningens framväxt

Vad det gäller historien kring ätstörningens framväxt tar den oss enda tillbaka till medeltiden, om inte ännu tidigare. Trots att de historiska rötterna tar oss tillbaka flera århundraden så finns det endast någorlunda väldokumenterat om ätstörning från de senaste 100 till 150 åren. Detta då de tidigare uppgifterna i stor utsträckning grundas på långtgående tolkningar och slutsatser (Clinton & Norring 2009a: 19-20). Men när man talar om historien kring ätstörningens uppkomst talar man även om och ser tillbaka på det forna Egypten. Där man enligt Gamla Testamentets berättelser vanligen fastade under perioder då detta ansågs vara själsligt renande och något som skyddade en mot det onda. Att avstå från att äta är något som inte är helt främmande idag, en del människor gör det än idag då det ses som en viktig tradition och ritual som tillhör deras tro, religion och kultur. Man kan alltså se att fokus kring mat och ätande under många år har och har haft viktiga sociala, kulturella och psykologiska betydelser för människan. Det ses nämligen inte längre som endast ett biologiskt behov för att tillfredsställa människans kropp (ibid: 13).

Anorexia nervosa var tidigare en mycket ovanlig sjukdom, det var inte förrän under 1960-talet som sjukdomen kom att bli betydligt vanligare i det västerländska samhället. Det var främst unga kvinnor, tillhörande medel- och överklassen, som kom att drabbas. De svälte sig själva, i

en del fall ledde det även till döden. En tid senare sågs framväxten av en ny typ av ätstörning växa fram, den som idag kallas för bulimia nervosa (Polivy & Herman 2002: 187-188).

Ätstörningar präglas vanligen av en stark upptagenhet och missnöje av ens kroppsvikt och/eller form, som i sin tur kan komma att leda till allvarliga psykologiska och fysiska konsekvenser. Anorexia nervosa är idag den psykiska sjukdomen av alla psykiska sjukdomar som har den näst högsta dödligheten. De olika formerna av ätstörningar, anorexia nervosa, bulimia nervosa och atypisk ätstörning, bär i många fall med sig en tung börda av samsjuklighet. Två vanligt förekommande psykiska störningar i samband ätstörning är depression och ångest (Rosling 2013: 11-12; Björk 2008:16).

Två välkända forskare inom ätstörning vid namnen Clinton och Norring (2009a: 14) ställer sig förbryllade över hur människor kan komma att avstå från att äta. De menar att för de människor vars förhållande till mat och ätandet är problematiskt så innebär det ofta väldigt allvarliga hälsoproblem. Dessa problem kan i sin tur medföra ett väldigt starkt lidande psykiskt, som i många fall tar sig uttryck i ätstörningar.

2.2 Ätstörning bland män och kvinnor

Ätstörningens framväxt tar idag en allt tydligare plats i vårt moderna samhälle. Tidigare förknippades sjukdomstillståndet med unga kvinnor från det västerländska samhällena, men idag ser bilden annorlunda ut. Idag ses sjukdomen bland människor från ett bredare spektrum av sociala och etniska bakgrunder. Man ser det bland yngre barn, äldre kvinnor samt bland pojkar och män (Clinton & Norring 2009a: 14). Enligt studier gjorda av forskaren Tabita Björk (2008: 15) ses inte sjukdomen längre endast i de västerländska samhällena, utan idag ser man sjukdomen över hela världen. Däremot är det inte lika förekommande som det är i västländerna (Clinton & Norring 2009c: 73-74).

Omkring 90% av alla rapporterade fall om ätstörningar omfattar kvinnor. Andelen fall som är rapporterade gällande män med sjukdomen är alltså till skillnad från kvinnor mycket liten. Men ser man tillbaka i tiden, ända tillbaka till slutet på 1600-talet, då Richard Morton gjorde den första medicinska beskrivning av det som vi idag benämner för anorexia nervosa. Så fanns det redan då rapporter om män med ätstörningar (Clinton & Norring 2009b: 19-20; Clinton, Engström & Norring 2009: 76).

I artikeln *Mass Media and Socio-Cultural Pressures on Body Image and Eating Disorders among Adolescent Women* skriven av Shanon Farley (2011: 101-102) skriver Farley om hur barn redan som små får lära sig om vad som ses vara ett acceptabelt beteende och vad som förväntas i förhållande till deras kön. Farley menar att man redan tidigt lär barn om vad som anses vara manligt respektive kvinnligt bland annat genom de skildringar som man exponerar dem för. Detta gör man exempelvis genom de leksaker som man ger, såsom genom att ge flickor smala Barbiedockor och pojkar actionfigurer med starka och muskulösa kroppar. På så sätt menar Farley att man upprätthåller ett visst önskat beteende och tänkande hos barnen, som hon menar är ett sätt som dem har blivit socialiserade på.

Vidare redogör Farley (ibid) om en studie gjord på pojkar och flickor i åldrarna 13-16 år. Denna studie visade på att flickor drabbas i betydligt större utsträckning av kroppsmisshälsa och negativa känslor än vad pojkar gör. I samband med studien så upptäcktes det också att kvinnor är mer benägna än vad män är att söka hjälp. Detta tros bero på de genusföreställningar kring hur barn socialiseras redan som små, exempelvis genom att det för kvinnor är ett acceptabelt beteende att visa känslor och att vara svaga. Medan män förväntas upprätthålla en bild av att vara starka och självständiga och att de på så sätt kan reda ut sina ”problem” på egen hand.

2.3 Media och dess påverkan

Att människor idag på olika sätt blir påverkade av det massmediala bruset är något som blir allt vanligare. Redan på 1920-talet menar Clinton, Engström och Norring (2009: 74-75) att massmedia, däribland tidningar, mer och mer började uppmärksamma det smala idealet. Detta ideal var dock något som med tiden kom att förändras. Under 1930-talets depression så var det stor brist på mat och det var då som det mer kurviga idealet blev populärt. En kraftig kvinna sågs som vacker, stark och frisk. Men detta var något som gradvis kom att förändras ju mer tiden gick och det publicerades allt fler artiklar i tidningar om bantning och hur man lättast blev smal. På 1960-talet tog denna ökning av artiklar fart ordentligt och media var tydliga i sitt budskap med att viktnedgång och bantning var nyckeln för att kunna lyckas, framförallt för kvinnor (ibid).

López-Guimeras et al. (2010: 387) forskning visar på att ju mer man tar del av de krav som finns i tidningar om att man ska vara smal och ha den ”perfekta kroppen”, desto större blir risken att det utvecklas ett missnöje med sin egen kropp, och därmed ligger i riskzonen att utveckla en ätstörning. Med de här kraven som författarna skriver om så medföljer ofta en känsla av press att kunna leva upp till det som tidningarna skriver, vilket López-Guimera et al. (2010: 406) benämner som direkt press. Men de menar också att media kan förmedla en indirekt press vilket innefattar de krav som personer kan få från sin omgivning, exempelvis från föräldrar eller vänner som även de tagit del av medias information.

Forskarna Polivy och Herman (2002: 192) hävdar att det ofta är tidningar som får skulden för ökandet av ätstörningar, på grund av att det är dessa som faktiskt framställer bilden av de smala kvinnorna. Forskarna menar att det inte är rimligt att det bara skulle vara media som bidrar till denna ökning, eftersom media är något som många människor tar del av och ätstörning faktiskt inte drabbar alla dessa. Det är mer sannolikt att den mediala världen bidrar till utbredningen av sjukdomen men inte att den är den faktiska orsaken till det. Polivy och Herman (ibid) menar också att de människor som inte är nöjda med sina kroppar troligtvis blir mer påverkade av det som står i tidningarna, än vad personer som är tillfreds med sin kropp blir.

Även Stice et al. (1994: 836) har i sin forskning presenterat vilken påverkan media kan ha på människor. Deras forskning har dock en helt annan position vad gäller synen på media jämfört med Polivy och Herman (2002), då de menar att det var i samband med att det smala idealet uppmärksammades i tidningar, eller i media rent generellt, som ökningen av ätstörningar började. Deras studier visar på att när kvinnor ser bilder på modeller i tidningar eller läser om hur viktigt det är att vara smal, så ökade detta deras missnöje med sina egna kroppar och sänkte deras självförtroende drastiskt. De tog alltså till sig det stereotypa idealet som media förmedlar om att är man inte smal så är man inte heller en attraktiv eller lyckad kvinna (ibid: 838). Det är på grund av detta som Stice et al. (1994: 836) menar att det inte är konstigt att media blir beskyllda att spela en så pass stor roll i spridandet av sjukdomen. Det är trots allt de som för idealet vidare om hur ”den perfekta kroppen” ska vara, vilket bidrar till att fler kvinnor blir otillfreds med sin kropp.

Media är en av vår tids största budbärare av samhällets budskap vilket forskarna menar bidrar till den uppfattning som finns vad gäller vår inställning till det smala idealet, vilket i sin tur bidrar till ökningen av ätstörningar (ibid: 839).

3. Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för de teoretiska utgångspunkterna som vi kommer att använda oss av när vi analyserar våra insamlade tidningsartiklar. Teorierna som vi har valt är socialkonstruktivism, diskurs, kön och genus samt makt då de går att kombinera med varandra. Dessa olika teorier har vi valt med anledning till att vi anser att de är relevanta i förhållande till vårt syfte och våra frågeställningar för denna kandidatuppsats.

3.1 Socialkonstruktivism

Enligt Wenneberg (2001: 10-11) handlar socialkonstruktivism om att ingenting i vår värld kan ses som naturligt eller självklart, utan allting konstrueras när människor interagerar med varandra. Han menar också att det är beroende på vilken tid man befinner sig i, på vilken plats eller i vilken kultur. Ett exempel kan vara att i vår kultur är det naturligt för en person att gråta vid sorg, men när det studerats i andra kulturer visar det sig att där ses det som naturligt att hysteriskt skrika eller dra sitt hår. Detta visar på att handlingar egentligen inte är styrda av kroppen, och därav inte är naturliga, utan de är socialt konstruerade och beroende av vilken kontext man befinner sig i.

En fråga som Wenneberg (2001: 12-13) ställer sig i samband med diskussionen om socialkonstruktivism är varifrån vår kunskap om verkligheten kommer ifrån. Han menar att både vår kunskap och vårt tänkande är socialt konstruerat men också att vi får kunskap genom det språk vi blivit tillägnade under vår uppväxt. Språket är något som redan har strukturerat vår verklighet åt oss vilket gör att vi kan utvecklas till tänkande individer. Att språket är socialt konstruerat gör att både vår kunskap och våra uppfattningar om verkligheten blir socialt konstruerade (Wenneberg 2001: 29-30).

En av socialkonstruktivismens viktigaste utgångspunkter är alltså att inga sociala handlingar ses som naturliga utan det är vi människor som själva har skapat egna föreställningar om hur saker och ting ska vara, även om de hade kunnat se ut på ett helt annat sätt (ibid). Detta blir intressant för oss att studera i förhållande till kön och hur dags- och kvällspress konstruerar bilden av ätstörning och vad som ses som manligt respektive kvinnligt. Precis som Thomassen (2008: 205) skriver så är det först när vi kan sätta ord på verkligheten som vi kan få en förståelse av den och kan placera den i en kontext.

3.2 Diskurs

Begreppet diskurs är ett vagt begrepp utan någon specifik definition. Men för att förenkla det kan man säga att ”...en diskurs är ett bestämt sätt att tala om och förstå världen.” (Winther Jørgensen & Phillips 2000: 7). Diskurs är en slags social praktik som inte enbart konstituerar vår sociala värld utan den även konstitueras av andra sociala praktiker. Med andra ord kan man säga att det som skrivs eller sägs påverkas av varandra och bidrar till att forma vår sociala verklighet (ibid: 67-68).

Teorin om diskurs och socialkonstruktivism utgår alltså ifrån samma tanketradition, menar Winther Jørgensen och Phillips (2000:31). Med diskurser så konstrueras vår sociala värld och ges innehåll och mening samt att de sociala fenomen som finns aldrig kan ses som färdiga eller totala. Språket ser alltid olika ut beroende på vilken tid det är, vilken kultur man befinner sig i eller på vilken plats man är, vilket gör att ingen diskurs kan ses som slutna. För att förtydliga kan det sägas att diskurser alltid kommer att komma i kontakt med andra diskurser, och det är på detta sätt som nya sociala kunskaper och fenomen hela tiden kommer att uppstå och med tiden förändras (ibid).

En form av social praktik som enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000: 67) ses som väldigt viktig är just media. Där produceras texter som sedan mottas och tolkas av allmänheten vilket bidrar till att konstruera både sociala relationer men också sociala identiteter. Tanken med en diskursanalys är att studera de här olika konstruktionerna som bidrar till skapandet av diskurser. Eftersom vår studie syftar till att undersöka den rådande diskursen som finns i media om ätstörning så är det med en diskursanalys som vi kan studera detta, och som Winther Jørgensen och Phillips (2000:28) skriver, se vad rådande diskurser som denna kan få för sociala konsekvenser i verkligheten. Men också att det kan avslöja vilka skillnader som upprätthålls på grund av dessa diskurser (ibid: 70).

3.3 Kön och genus

Inom den genusvetenskapliga forskningen och dess teorier är den centrala tanken att kön är något som antingen konstrueras, socialiseras eller fostras. Inom detta perspektiv är kön inte något som ses som biologiskt och fixerat vid människors kroppar, utan istället något som är förändringsbart under hela livet. Beroende på vilken social, kulturell och historisk sammanhang som vi människor befinner oss i så kan kön komma att tolkas och uttryckas

varierande. Alltså är det inte givet hur kvinnor eller män ”är” och hur de kommer att uppfattas, både vad det gäller nu eller i framtiden (Mattsson 2010: 43). Beroende på vilket kön man tillhör kan och förväntas man många gånger att förhålla sig till sitt kön på olika sätt i olika sammanhang och situationer. Män förväntas uppvisa en viss maskulinitet, medan kvinnor förväntas uppvisa det som anses vara feminint i olika sammanhang. Däremot visar forskning på att det som betraktas och anses vara feminint respektive maskulint är något som ständigt varierar över tid. Det är något som ligger i våra föreställningar (Mattsson 2010: 43-44). På så sätt har kön, maskulint och feminint istället blivit något som skapas genom förväntningar och normer kring hur män och kvinnor förmodas att vara. Det är något som ses vara en del av allt socialt i livet (Mattsson 2010: 44).

Forskare menar att vårt kön är något som konstrueras redan vid födseln. Detta genom att människor många gånger klär barn i färger som anses tillhöra deras kön, det talas om ”flickfärger” och ”pojkfärger”. På så sätt kan man säga att man skiljer könen åt, även genom att ge barn exempelvis olika leksaker och kläder som även det anses tillhöra deras kön (ibid). Ytterligare forskning kring detta fenomen visar även på att barn bemöts olika beroende på om det är en flicka eller pojke. Till flickor talar vi vanligen i en mjukare och mer lågmäld röst än vad vi gör till pojkar. Då det till pojkar istället ges kommandon, bestämda och mer hårda tonlägen (ibid). Senare i livet lär vi oss hur män och kvinnor bör vara och agera utefter sitt kön. Detta exempelvis genom medier, men även genom att vara delaktig i sociala sammanhang i arbetslivet, fritidsaktiviteter och i privata sammanhang (Mattsson 2010: 44-45). Det är på olika sätt som vi förmedlar normer kring vad som anses vara maskulint respektive feminint. Detta genom att man uppmärksammar, synliggör alternativt osynliggör önskade samt oönskade handlingssätt. Mattsson menar att vårt kön därför är något som konstrueras genom handling och språk (2010: 45).

Vidare hänvisar Mattsson (ibid) till Judith Butlers tankegångar som säger att kön är något som konstrueras genom upprepade handlingar, och att det är dessa handlingar som i sin tur avgör vårt kön. Butler menar att det är vi själva som genom våra handlingar medverkar till konstruktionen av vårt kön, genom sättet som vi agerar på, hur vi betar oss, hur vi talar, hur vi tolkar, hur vi behandlar och bemöter andra människor (ibid). Butler menar vidare att det är ofrånkomligt att skapa kön och att medverka till könskonstruktionen. Däremot så kan man förändra och påverka de normer som redan finns som säger hur kvinnor och män förväntas vara, genom att man uppmärksammar, agerar och synliggör olika sätt att vara man och kvinna

på. I och med detta kan kön alltså göras på många olika och varierande sätt (Ibid.) Socialantropologen Gayle Rubin menar att det i vårt samhälle finns ett ”kön och genusystem”, som konstruerar kön och som upprätthåller en maktordning, som visar på att det finns en rådande ojämlikhet mellan könen (Rubin refererad i Mattsson 2010: 49-51).

3.4 Makt

Makt är ett begrepp som är svårt att på rak arm säga exakt vad det är. Det är något som innefattar många olika dimensioner vilket gör att det därmed blir svårt att definiera. Börjesson och Rehn (2009: 10) ställer sig frågor som vad det egentligen är som är makt, eller om makt är något man kan bli utsatt för eller något man kan ha. För att diskutera makt menar de att det är viktigt att se hur det talas om och på vilka olika sätt makt utövas.

När man talar om det konstruktivistiska perspektivet så finns det en viktig aspekt som Mattsson (2010: 31) menar är av stor vikt att inkludera i diskussionen. Det är de maktstrukturer som finns i samhället. En maktstruktur är en kraft som skapar grupper och kategorier och som sedan hierarkiskt ordnar dessa gentemot varandra. Vissa grupper värderas sedan högre eller lägre än de andra. Dessa maktstrukturer är något som ligger utanför oss människor och är något som verkar på en strukturell nivå samtidigt som det är genom våra ageranden och våra tankar som vi ser till att de upprätthålls (ibid).

Dags- och kvällspressen är ett exempel där maktstrukturer ofta framträder. Strömbäck (2014: 95) menar att tidningar idag har ett stort inflytande över samhället. Han menar också att människor tar del av tidningar på en daglig basis, och att det resulterar i att ageranden och åsikter ofta omedvetet baseras på det man läser eller får höra. Med andra ord så är tidningar med och konstruerar vår vardag och bidrar samtidigt till att upprätthålla maktstrukturer vilket gör denna teori relevant för vår studie (ibid).

I samband med diskussionen om vilken makt media har så talar Börjesson och Rehn (2009: 17) om en annan viktig maktaspekt, nämligen diskursens makt. Att kontrollera en diskurs menar de innebär att man inte bara har makten att bestämma hur språket ska användas eller hur ett begrepp ska definieras, utan det handlar framförallt om att en diskurs kan påverka hur vi tänker om olika fenomen. Författarna menar att media innehar en stark maktteknik som har förmågan att kontrollera diskurser på det här sättet. Detta visar på hur stor del i ett

maktsystem som språket faktiskt utgör och att alla vi människor är en del av detta system (Börjesson & Rehn 2009: 18).

4. Metod

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för den metod som vi har valt för studien. Här kommer vi att presentera de metodmässiga överväganden som vi gjort, vilka förtjänster och begränsningar som vi ser med metoden och hur vi har tänkt och hur vi har resonerat kring metodens tillförlitlighet. Men även hur vi har gått tillväga för att finna vår empiri, vilka avgränsningar vi har gjort och hur vi har reflekterat över de etiska övervägandena. Avslutningsvis av denna metoddel redogör vi arbetsfördelningen och vårt analysförfarande.

4.1 Metodval och metodmässiga överväganden

Vid valet av vilken metod som anses vara mest lämplig för vår studie valde vi mellan en kvantitativ eller kvalitativ ansats. I och med att vårt syfte är att undersöka hur män respektive kvinnor med ätstörning framställs i valda artiklar ur svenska tidningar, så valde vi att använda oss av en kvalitativ metod. Anledningen till att vi valde bort en kvantitativ metod är på grund av att denna metod främst inriktar sig på kvantifiering vid insamling och analys av materialet (Bryman 2011: 39-41), vilket vi menar inte är i enlighet med vårt syfte.

Till skillnad från en kvantitativ metod, innebär en kvalitativ metod mer fokus på ord snarare än på siffror och innefattar ett tolkande synsätt (Bryman 2011: 39-41, 340). Med tanke på detta valde vi i sin tur att genomföra en kvalitativ diskursanalys. Med diskursanalys som metod ser vi en möjlighet att analysera våra valda tidningsartiklar med hänsyn till den diskurs som vi avser att undersöka (Boréus 2011b: 158-159).

Begreppet diskurs är något som Winter Jørgensen och Phillips (2000: 7) menar är väl etablerat i vårt moderna samhälle idag men vad den egentliga innebörden är förblir oklart. Författarna menar att den vanligast förekommande beskrivningen av diskurs inbegriper att språket delas upp i olika system, som människor sedan automatiskt följer när de agerar i olika sociala situationer. För att sedan studera dessa mönster använder man sig av en diskursanalys. Med hjälp av språket kan man alltså dela in och tolka omvärlden och därefter analysera vilka konsekvenser dessa tolkningar kan få (Boréus 2011a: 151). Med bakgrund till detta anser vi att en kvalitativ metod kan komma att hjälpa oss i hög grad vid analysen av vårt empiriska material. I och med detta menar vi att en kvalitativ diskursanalys är den bästa metoden för oss att använda. Dessa är de metodmässiga överväganden som vi har gjort vid vårt val av metod.

4.2 Förtjänster och begränsningar

Förtjänster som vi kan se med en diskursanalys som metod är att vi genom detta metodval kan tolka och förstå hur män och kvinnor med ätstörning framställs i artiklarna. Men vi kommer också med hjälp av metoden att kunna se hur relationen mellan verklighet och diskurs ser ut. Samt studera hur relationer mellan olika aktörer konstrueras och vilken betydande roll språket faktiskt har för upprätthållandet av dessa konstruktioner (Boréus 2011a: 150-151). Med andra ord så ger denna metod oss möjlighet att undersöka det som vi i vårt syfte och problemformulering avser att undersöka. Ytterligare en förtjänst som vi ser med vårt metodval är att en kvalitativ ansats innebär en möjlighet till flexibilitet i forskningsprocessen, vilket är något man i kvalitativa undersökningar ser som stora möjligheter (Ahme & Svensson 2011: 17).

I sin bok lyfter Bryman (2011: 487) fram en risk som kan uppstå vid användningen av diskursanalys. Som tidigare nämnts så är innebörden av begreppet diskurs något diffust, vilket det även är för forskarna menar Bryman (2011: 487). Konsekvenserna som detta medför är att forskarna tolkar och uppfattar begreppet olika, vilket gör att även analyserna av språkbruket i texterna skiljer sig åt. För att undvika att vi som forskare inte ska hamna i samma fallgröp som Bryman beskriver, så kommer vi att vara noggranna med att tydligt förklara våra tolkningar och resonemang (ibid). Avslutningsvis vill vi lyfta fram att vi både ser förtjänster och begränsningar med den metod som vi valt. Däremot så anser vi att förtjänsterna väger upp mot de begränsningar som vi ser.

4.3 Urval och avgränsningar

Den urvalsmetod som vi har använt oss av i sökandet efter vårt material är den som Bryman (2011: 392) benämner som målinriktat urval, vilket innebär att vi har valt ut våra artiklar och vår tidigare forskning på ett strategiskt sätt. Detta har vi gjort genom att vi har valt ut det material som vi anser är av relevans med tanke på vårt syfte, våra frågeställningar och vår problemformulering. Med andra ord har vi precis som Bryman säger haft vårt forskningsmål i åtanke under hela processen. Ett sådant målinriktat urval kan delas in i två delar (Bryman 2011: 434-435). Det ena tillvägagångssättet är ett så kallat snöbollsurval/kedjeurval, vilket är den urvalsmetod som vi kom att använda oss av. Detta genom att vi valde ut vilka tidningar som vi intresserade oss för att granska, för att sedan på deras webbsidor söka efter publicerade artiklar som var relevanta för våra forskningsfrågor. Vid läsning av dessa artiklar blev vi

sedan hänvisade till andra artiklar som matchade vår sökning. På så sätt menar vi att vi har gjort ett snöbollsurval, som liknar det som Bryman (2011: 196-197) beskriver. Dock har vi istället gjort en bredare tolkning av begreppet eftersom Bryman främst talar om att ett snöbollsurval avser kontakter via personer (ibid).

Vi har valt att endast undersöka tidningsartiklar som är publicerade i Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen, Helsingborgs Dagblad och Metro. Anledningen till att vi valt de här tidningarna är för att dessa är stora och välkända tidningar i Sverige, som väldigt många läser dagligen. Fördelningen av artiklar från respektive tidning ser ut på följande sätt. Vi har använt två artiklar från varje tidning, förutom Dagens Nyheter där vi använt fyra då där fanns bra material att hämta. Andra avgränsningar som vi har gjort är att vi har valt att fokusera på tidningsartiklar som är publicerade från år 2010 och framåt. Grunden till att vi valt att fokusera på denna tidsperiod är dels på grund av att det finns väldigt mycket artiklar om vårt ämne att gå igenom. Men även för att vi vill använda oss av artiklar som är nya och aktuella idag. Ytterligare en avgränsning som vi har gjort är att vi har valt bort artiklar som berör medicinering och behandling av ätstörning. Grunden till detta val är för att vi vill hålla oss inom ramen för det som vårt syfte avser att undersöka.

Vid val av material menar Bryman (2011: 499) att det inte alltid är lätt att veta om man kan lita på innehållet i medieprodukter då man inte får någon information om vem upphovsmannen är och hans eller hennes kunskaper om området. Trovärdigheten i källorna är något som många gånger betraktas som viktigt att förhålla sig till, däremot menar vi det kan vara svårt att avgöra vad som är trovärdigt eller inte. Vad det gäller våra tidningsartiklar har vi inte lagt någon större vikt vid detta, med tanke på att vi analyserar diskursen om hur ätstörning framställs.

4.4 Tillförlitlighet

Vid kvalitativt inriktad forskning menar Bryman (2011: 351) att begreppen validitet och reliabilitet inte blir lika relevanta som vid kvantitativ forskning. Validitet är ett forskningskriterium som handlar om att vi mäter det vi avser att mäta i vår undersökning och reliabilitet, alltså tillförlitlighet, handlar om huruvida undersökningens resultat blir detsamma om undersökningen genomförs på nytt (Bryman 2011: 49-50).

Eftersom mätningar inte ligger i vårt främsta intresse i vår studie, då vi gör en kvalitativ diskursanalys, så menar Bryman (2011: 353-356) att det finns två andra grundläggande

kriterier vi kan använda för bedömningen av vår kvalitativa undersökning. Dessa är tillförlitlighet och äkthet. Tillförlitligheten handlar om fyra kriterier; trovärdighet, pålitlighet, överförbarhet och en möjlighet att styrka och konfirmera. För att öka tillförlitligheten i vår studie så kommer vi under arbetets gång att ta hänsyn till dessa fyra kriterier, genom att vi kommer att göra så tydliga redovisningar som möjligt av våra tolkningar och resultat. Detta eftersom Bryman (2011: 354) menar att människors tolkningar kan se olika ut vilket då kan resultera i olika sanningar om vår sociala verklighet.

Det andra grundläggande kriteriet, som handlar om äkthet, innefattar hur vi i vår undersökning presenterar en rättvis bild av fenomenet vi valt att undersöka. I samband med detta tänker vi att en av nackdelarna med att göra en diskursanalys kan vara att vi tolkar våra valda texter på ett sätt, och att det finns en risk att andra läsare inte tolkar det på samma sätt som vi gör. Därför ser vi det som viktigt att hela tiden motivera varför och på vilket sätt vi kommer fram till våra slutsatser. Vi kommer också att vara noga med att klargöra och följa vårt syfte och våra frågeställningar genom studiens gång samt att vi samlar in vår empiri på ett etiskt och systematiskt sätt.

Med tanke på att en del av vårt syfte är att undersöka medias framställning av män och kvinnor med ätstörning, så vill vi betona att vi varken kommer underskatta eller förminska problematiken som föreligger kring sjukdomen. Boström och Öhlander (2012: 87) menar att det är viktigt att analysera och beskriva verkligheten på ett så korrekt sätt som möjligt för att åstadkomma tillförlitlig kunskap.

Vad det gäller vår förförståelse så har vi personligen inte några tidigare erfarenheter eller större kunskaper om ätstörningar. Trots detta har vi ändå varit försiktiga med att låta vår förförståelse komma att påverka forskningsresultatet i vår uppsats. Alltså har våra egna uppfattningar och värderingar inte kommit att speglas i analysavsnittet.

4.5 Etiska överväganden

Bryman (2011: 131-132) talar om fyra etiska principer; informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet och konfidentialitetskravet. Dessa grundläggande etiska överväganden berör de personer som är involverade i en studie. Eftersom vi i vår undersökning gör en kvalitativ diskursanalys där tidningsartiklar utgör vårt empiriska material så menar vi på att vi inte kommer behöva göra några sådana överväganden som Bryman (2011: 131-132) talar om. Detta då vår metod exempelvis inte består av att göra kvantitativa eller kvalitativa intervjuer.

4.6 Arbetsfördelningen

Hela uppsatsen har vi i stort sett genomfört gemensamt. Vi har båda tillsammans samlat in och läst all den empiri och tidigare forskning som vi har använt oss av. Vad det gäller delarna kring tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter så valde vi att dela upp dessa delar mellan oss för att på så sätt effektivisera arbetsprocessen genom att sätta oss in i olika perspektiv och områden. I avsnittet Tidigare forskning har Nicole skrivit det inledande stycket, samt styckena ”Ätstörningens framväxt” och ”Ätstörning bland män och kvinnor”. Vidare har Frida skrivit om ”Media och dess påverkan”. Beträffande våra teoretiska utgångspunkter så har Frida skrivit delarna ”Socialkonstruktivism”, ”Diskurs” samt ”Makt”, och Nicole har skrivit om ”Kön och genus”.

Trots detta så har vi även under denna tid valt att sitta tillsammans för att kunna diskutera och ta del av varandras åsikter, tankar och resonemang. Resterande delar av uppsatsen såsom metod, kodning, analys, avslutande diskussion, med mera, har vi skrivit gemensamt. Vi har under hela processen använt oss av ett Google Drive dokument för att på så sätt kunna skriva tillsammans och för att språket ska bli flytande och enhetligt. Med andra ord så har båda uppsatsförfattarna varit involverade i uppsatsens alla delar.

4.7 Analysförfarande

Tabellen som redovisas nedanför är hämtat från Håkan Jönsons bok *Sociala problem som perspektiv: En ansats för forskning & socialt arbete*, och är det analysverktyg vi har använt oss av för att koda och analysera våra valda tidningsartiklar. Jönson kallar detta analysverktyg för perspektivanalys. Att använda ett sådant analysverktyg som hjälpmedel har gjort det möjligt för oss att svara på våra formulerade forskningsfrågor (Jönson 2010: 25-27).

I tabellen redovisas sex stycken komponenter som Jönson kallar för *resonerande*. Dessa kallas för resonerande av den anledningen att dessa komponenter utvecklar resonemang om själva problemet. Till skillnad från de andra komponenterna så kan den sista och sjunde komponenten delas upp i flera olika komponenter. Jönson kallar denna för *illustrerande* (2010: 27).

Tabell 1. Håkan Jönsons perspektivanalys

Problemkomponent	Fråga
Karaktär	Vad för slags problem är det? Var är det lokaliserat? Hur anses det vara besläktat med andra problem? Har problemet någon "kärna", någon bärande idé? Hur ser avgränsningarna ut?
Orsak	Vilka orsaker anges? En eller flera sammanhängande? Voluntaristiska eller deterministiska förklaringar till problemet? Talas det om omoral eller skuld?
Konsekvens och omfattning	Vilka slags skador och olägenheter beskrivs? Anses problemet vara litet och avgränsat eller stort? Ett hot? Hanterbart eller ohanterbart?
Historia och utveckling	Hur beskrivs uppkomst, upptäckt, utveckling och framtid/prognos?
Lösning	Vilka förslag till lösningar ges och vem anses vara lämplig och/eller ansvarig att lösa problemet? Alla? Den som bär problemet? Experter?
Aktörer (drama och roller)	Vilka är problemets huvudsakliga aktörer? Förekommer (dramatiserade) utpekanden av offer/ stackare, skurkar, räddare, publik?
Illustrationer och exempel	Vilka metaforer, bärande begrepp, typfallsberättelser, slagord och ikoner används när problemet beskrivs? Hur personifieras problemet?

(Jönson 2010: 26-27)

De begrepp som Jönson (2010: 27-36) använder sig av i sitt analyschema är karaktär, orsaker, konsekvenser och omfattning, historia och utveckling, lösningar, aktörer (drama och roller) samt illustrationer och exempel. Inför analysen av vår empiri så började vi med att läsa igenom allt vårt material noggrant för att sedan, med hjälp av analyschemat ovan, koda våra valda tidningsartiklar utifrån de olika problemkomponenterna i så stor utsträckning som möjligt. Däremot kom vi inte att använda samtliga komponenter på alla våra artiklar då detta

var något som fick anpassas utifrån relevans och artiklarnas innehåll. Precis som Jönson (2010: 56) skriver i sin bok så valde vi att koda vårt material med den anledningen att vi ville ordna och strukturera materialet, samt synliggöra eventuella mönster och samband. Resultatet av kodningen medförde att vi kunde se en del återkommande teman i artiklarna. Med hänsyn till vårt syfte och våra frågeställningar så resulterade detta sedan i de rubriker och teman som kommer att presenteras i den del vi kallar för “Resultat och analys”.

5. Resultat och analys

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för den analys som vi har gjort på utvalda tidningsartiklar ur svensk dags- och kvällspress. Vi har valt att dela in vår analys i två övergripande delar. I första delen kommer vi att redogöra för hur framställningen av ätstörning ser ut mer generellt. Exempelvis vad det är man ser när man söker på tidningsartiklar om ätstörning, och vad dessa artiklar i sin tur handlar om. I andra delen går vi in på hur framställningen av ätstörning ser ut i förhållande till kvinnor och till män. I varje del kommer det även finnas underrubriker där vi analyserar de teman vi fann särskilt framträdande i vår empiri. Samtliga delar kommer vi att koppla till teori och tidigare forskning.

5.1 Framställning av ätstörning

I sökandet efter empiri om ätstörning fann vi väldigt många tidningsartiklar publicerade i en rad olika svenska dags- och kvällstidningar. Dessa har varit Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen, Helsingborgs Dagblad och Metro. När vi tittade på de olika tidningarnas webbsidor kunde vi se att alla har gjort ett flertal publikationer om ätstörning från olika år. Något som vi kunde se i samband med detta var att det bara under de senaste sex åren har börjat skrivas betydligt mer om ätstörning än vad det gjorts under tidigare år. Denna ökning av tidningsartiklar såg vi för artiklar publicerade i både dags- och kvällspress.

Det vi fann när vi sökte på ätstörning var att det fanns en stor variation på artikeltyperna. En del av artiklarna var skrivna som nyhetsartiklar och debattartiklar, men majoriteten var skrivna som en slags personberättelse. Dessa personberättelser kopplade vi i sin tur till Jönsons sista problemkomponent "Illustrationer och exempel" gällande typfallsberättelser i hans analyschema (Jönson, 2010: 26-27). Denna komponent avser fallbeskrivningar som många gånger upprepas och återkommer, och som berättas utifrån en drabbad persons perspektiv (ibid: 35-36).

Något som tydligt syntes bland de olika typerna av artiklar var att innehållet skiljde sig åt markant. När vi tittar generellt på innehållet i artiklar om ätstörning kunde vi se att man främst skriver om information om ätstörning, statistik, behandling, medicinering och om rapportering gällande allt fler insjuknande. Andra typer som vi även såg mycket av var om de som handlade om kändisar/modeller samt om skönhetsideal. Men vi fann även en mängd

artiklar om personer som berättar om sitt sjukdomstillstånd och deras väg till tillfrisknande. De allra senaste artiklarna om ätstörning, de som är skrivna bara under det senaste året, har börjat handla allt mer om hälsofrågor, kost, olika dieter och träning. Vad det gäller storlekarna på artiklarna skiljer de sig en hel del åt, en del var korta som små notiser andra kunde vara flera sidor långa, detta oberoende av innehållet.

Strömbäck (2014: 89) beskriver medier som mäktiga och att de effekter som media får på sin publik skapas i ett indirekt samspel mellan dessa människor. Alla människor är olika och påverkas i olika hög grad av dessa effekter och för att kunna förstå detta talar författaren om olika förutsättningar, framförallt psykologiska. En av förutsättningarna menar Strömbäck (2014: 91-92) handlar om vårt behov av att välja ut vilken information vi vill ta del av och vad som anses vara relevant och inte. Det är här som medier, i synnerhet tidningar, ofta använder sig av uppseendeväckande och dramatiska rubriker eller bilder för att stärka relevansen för sina artiklar och för att locka sina läsare till att ta del av deras information.

Vid läsning och kodningen av tidningsartiklarna analyserade vi de olika rubrikerna och bilderna som det valts till de olika artiklarna. Bland annat använder sig Dagens Nyheter av uppseendeväckande rubriker så som "...Vi lever i ett ätstört samhälle" (Dagens Nyheter 1) och "Det sjuka har blivit normalt" (Dagens Nyheter 2).

Vad det gäller de bilder som tidningarna använder sig av så använder de flesta porträttbilder föreställande de personer som artiklarna handlar om. Däremot så använder en del tidningar sig av något provocerande bilder. Exempelvis använder sig Dagens Nyheter (Dagens Nyheter 1) av en bild på en stor vit tallrik med ett fåtal ärtor i mitten på, samt kniv och gaffel vid sidan om. Denna bild kan tolkas som en gestaltning av en måltid för en person med någon form av ätstörning. Artikeln i sig handlar inte direkt om mat, utan om att ätstörningar är något som ökar i vårt samhälle och att kunskaperna inom vården behöver förbättras. En annan artikel publicerad i Metro (Metro 1) föreställer en porträttbild av den man som själva artikeln handlar om. Men bakom mannen syns även en person som mäter sitt egna kroppsmått. I ytterligare en tidningsartikel publicerad av Metro (Metro 2) använder sig även denna artikel av en porträttbild av den man som själva artikeln handlar om. Däremot så sitter det dessutom en annan bild i anslutning till denna porträttbild. Den bilden föreställer en person som står på en våg för att mäta sin egna vikt.

En annan intressant iakttagelse som vi gjorde vid kodningen var att vi kunde se att det finns avsevärt fler tidningsartiklar skrivna om kvinnor med sjukdomen, än vad vi fann tidningsartiklar skrivna om män med sjukdomen. Däremot kunde vi se att antalet artiklar om män med ätstörning hade ökat under de senaste åren, men trots detta är männen ändå underrepresenterade i jämförelse med kvinnorna. Trots att många tidningar skriver könsneutralt när det kommer till ätstörning, och betonar att både män och kvinnor drabbas när det gäller ätstörning, uppmärksammade vi att de många gånger hamnar i "fallgropar". Till exempel genom att de i texterna ger exempel på kvinnor i sina definitioner av sjukdomen och att det är kvinnor som vanligen drabbas (Dagens Nyheter 1). Men även genom att de hänvisar till hemsidor (Dagens Nyheter 2) som i sin tur riktar sig till kvinnor för hur man går till väga för att få hjälp eller stöd.

Generellt sett när vi tittade på tidningsartiklar som blivit publicerade mellan åren 2010 - 2016 så kunde vi se att det som majoriteten av artiklarna har gemensamt, är att de framställer ätstörning som ett växande samhällsproblem där allt fler insjuknar och söker vård. Ätstörning är något som blir allt vanligare och behovet av bra och tillförlitlig vård ökar markant. Samtidigt är vården något som kritiserats i en större del av artiklarna. De sägs exempelvis att "...det finns stora brister inom vården." (Expressen 1). I artikeln "Ätstörningar ökar kraftigt" publicerad i Dagens Nyheter (Dagens Nyheter 1) framgår det att det är många som har nekats vård på grund av den hårda klassificeringen och som därmed inte ses som tillräckligt sjuka för att vara i behov av vård.

– Jag har hört skräckhistorier från primärvården där man sagt att "du måste gå ned i vikt innan du har en ätstörning". Det är ju förfärligt därför att en stor majoritet av patienterna inte lider av undervikt. Bara 25 procent är avmagrade, de andra är normalviktiga eller till och med överviktiga.

(Dagens Nyheter 1)

I samband med detta citat sägs det vidare att vården måste bli betydligt bättre än vad den är idag (Ibid). Enligt Clinton och Norring (2009b: 24) är ätstörningar idag ett komplicerat fenomen som visar sig på många olika sätt. De beskriver det som en uppsättning av faktorer som har olika karaktärer och som ligger på olika nivåer och samspelar. Detta leder i sin tur till att patienterna uppvisar en mångfaldig och varierande klinisk bild av ätstörning. Forskare som har studerat fenomenet menar idag att i samband med att vårt samhälle förändras och

utvecklas så kommer även sjukdomsbilden och kriterierna för sjukdomen att förändras. Med andra ord är ätstörning något som forskare menar förändras över tid (Clinton, Engström & Norring 2009: 73-74).

Vidare i artikeln ”Ätstörningar ökar kraftigt” publicerad i Dagens Nyheter sägs det även att “– Ätstörning är en av de farligaste sjukdomarna i psykiatrin med högst dödlighet...” (Dagens Nyheter 1). Framställningen som denna artikel gör av ätstörning är att den lyfter fram det som ett stort problem som ökar kraftigt i det svenska samhället. Men de beskriver även det som något som är mycket farligt att drabbas av i och med den höga risken för en dödlig utgång.

I en annan artikel ”Supersmala tv-stjärnor skadar våra hjärnor” publicerad i Aftonbladet försöker man även här påvisa att det är en allvarlig sjukdom som medför svåra konsekvenser. Exempelvis genom att hänvisar till att läkare säger det har idag blivit ett så allvarligt problem så att det ses som ett “...folkhälsoproblem” (Aftonbladet 1).

5.1.1 Jakten på idealkroppen

Ett genomgående tema som synliggörs i en mängd artiklar är att det skrivs om bakgrund till varför många insjuknar i ätstörningar. Orsakerna är många men upplevs av oss vara likartade i artiklarna. En av de mest framträdande är strävandet efter det skönhetsideal som rent generellt presenteras i våra utvalda artiklar. Det skrivs om en önskan att se ut som de modeller som visas på bild i tidningar och att många jämför sig med dessa, vilket i sin tur medför ett missnöje med sin kropp, och en känsla av att man är ful och inte är smal nog för att ses som normal om man inte ser ut som dem.

Idealet kom från modeindustrin och de kvinnliga modeller jag tittade på.
Det som jag trodde att killar ville ha. Om jag hade det, skulle de vilja ha mig
också...

(Dagens Nyheter 3)

I citatet ovan beskrivs hur en person som lider av ätstörningar förklarar en av sina orsaker till insjuknandet i sjukdomen, och att modeindustrins ideal var något som ansågs vara

eftertraktansvärt. Eftersom media idag har en så pass central roll i vardagen så är det nästan ofrånkomligt att inte påverkas av det som skrivs menar Stice et al. (1994: 471). Det skrivs om vackra, unga och smala kroppar och att det är så man ska se ut för att kunna må bra och trivas med sig själv. De menar också att media idag framställer idén om den perfekta kroppen och det fagra utseendet som att det skulle ge fler fördelar i privatlivet, men framförallt i yrkeslivet. Media har med andra ord en stor makt vad gäller diskursen om skönhetsideal. Det är trots allt de som styr det informationsutbud som erbjuds läsarna, vilket i sin tur påverkar vilka åsikter som skapas (Börjesson & Rehn 2009: 17).

I diskussionerna om idealkroppen så framkommer en annan aspekt i artiklarna om orsak till varför många insjuknar i ätstörning. I samband med att man jämför sig med modeller i tidningar eller bara är på jakt efter den perfekta kroppen, skrivs det mycket om vilken betydelse träning och förhållande till mat har för utvecklandet av sjukdomen. Att ta till träning för att gå ner i vikt och för att bygga en vältränad kropp är väldigt aktuellt i dagens tidningar. I artiklarna skrivs det om hur träningen tar över människors liv och att mat inte längre ses som någon prioritet. Det ska efterföljas dieter som säger att man ska äta mindre och träna mer för att kunna uppnå de ideal som finns.

Det är okej att vara ätstörd i dag. Man är en outsider om man inte fokuserar på kalorier...

(Dagens Nyheter 2)

Citat som det ovan återkommer i flera av artiklarna och det beskrivs som att vi idag lever i ett "ätstört samhälle" (Dagens Nyheter 4), som präglas av en fixering av ideal, mat och träning. Mycket fokus läggs på kaloriintag och hur mycket man måste äta för att nå sin drömvikt. För personer med ätstörning beskrivs detta vara ett stort problem, eftersom många har ett ohälsosamt förhållande till mat blir kraven på ett nyttigt och hälsosamt liv som präglas av träning och dieter ouppnåeliga. I en del av artiklarna beskrivs också träning som ett sätt för dessa personer att kunna kontrollera sin ätstörning, genom att minska på maten och öka på träningen för att hålla sig smal.

5.2 Framställningen av kvinnor med ätstörning

Både i dags- och kvällspress framställs tjejer och kvinnor med ätstörning relativt likartat. I en del tidningsartiklar skriver man att ätstörning främst drabbar kvinnor, medan det i andra

betonas att det endast är kvinnor som drabbas. Detta då man i artiklarna skriver att det är en “tjejsjukdom”/”kvinnosjukdom”. Begreppen tjejsjukdom och kvinnosjukdom har vi noterat att väldigt många tidningsartiklar använder sig av. Ordvalet förmedlar att det är en sjukdom som endast det kvinnliga könet drabbas av. Exempelvis i artikeln “Supersmala tv-stjärnor skadar våra hjärnor” publicerad av Aftonbladet (2010) skrivs det att ätstörning “...det definierats som en tjejsjukdom” (Aftonbladet 1). Att formulera sig på detta sättet förstärker ytterligare bilden av att det endast är tjejer och kvinnor som drabbas. Detta trots att det i samma artikel poängteras att även pojkar och män kan och insjuknar i denna sortens sjukdom.

Winther Jørgensen och Phillips (2000: 87-89) skriver att för att få en bättre förståelse och tolkning av en texts egenskaper, ska fokus läggas vid just artikelförfattarnas ordval. Beroende på vilka ord som används så förmedlas olika meningar och känslor till läsaren. Det kan handla om exempelvis förstärkande ord. Detta kan man uppleva i meningar som “Ätstörningar ökar kraftigt” (Dagens Nyheter 1) där ordet “kraftigt” blir ett sådant ord. Hade detta ord inte varit en del av meningen hade den kunnat förmedla en helt annan tolkning och sanning. Det är beroende på vilken typ av ord det är som används som graden av trovärdighet och sanning kan variera för den som läser (Winther Jørgensen & Phillips 2000: 87-88).

Generellt sett när man tittar på de tidningsartiklar som handlar om tjejer och kvinnor med sjukdomen så är många av artiklarna personberättelser. Dessa handlar bland annat om sjukdomsbilden, när de insjuknar i antingen anorexia, bulimi eller atypisk ätstörning och sedan deras väg till tillfrisknande idag. Artiklarna som är personberättelser upplevs i större utsträckning, än exempelvis de som handlar om män med ätstörning, som känslösa och dramatiska. Detta förknippar vi med Mattsson's (2010) och Farley's (2011) resonemang och tankegångar kring att kön är något som konstrueras och socialiseras, samt att det finns vissa “önskade” beteenden hos kvinnor respektive män. Där förväntningar och normer spelar in gällande hur män och kvinnor förmodas att vara och agera i olika situationer och sammanhang. Exempelvis genom att det för kvinnor är ett väntat och acceptabelt beteende att visa känslor och att vara svaga, så speglar man även det i artiklarna.

En annan framställning som vi uppmärksammat som likartat i artiklarna vad gäller kvinnor med ätstörning, är deras förmåga att dölja sin sjukdom. Det skrivs om hur viktigt det är för kvinnorna att smyga med det för att komma undan besvärande frågor eller kommentarer. Men också att många väljer att dölja sitt beteende då de innerst inne vet att det ses som sjukligt.

De värsta sekunderna i mitt liv var när jag var hos skolpsykologen och skulle berätta för mamma och pappa. Det här kändes som min innersta hemlighet, något privat. De hade ingen aning om något.

(Helsingborgs Dagblad 2)

Anna Hafström hade blivit expert på att dölja sin ätstörning.

(Helsingborgs Dagblad 1)

Dessa citat är bara några i en mängd av hur kvinnor beskrivs bli experter på att dölja sin sjukdom. Det talas mycket om hur deras liv påverkas av den besatthet som finns både vad gäller mat och kroppsfixering, alltså att hålla sig så smal som möjligt. Detta i sin tur resulterar i att många blir isolerade och tappar all kontakt med sin omgivning eftersom all kraft och energi går åt till att handskas med sin sjukdom. Eftersom ätstörningar är ett tabubelagt ämne för många drabbade kvinnor att prata öppet om, så beskrivs det som att många hellre väljer att dölja det än att faktiskt träda fram. Det framkommer även att en stor del inte berättar för varken sina vänner eller sin familj om hur de egentligen mår, och eftersom en del inte heller blir väldigt smala och avmagrade så är detta ännu ett sätt att dölja sin sjukdom på. Många väljer också att inte prata med någon om sin ätstörning, då det är något som kan komma att påverka ens studie- eller arbetssituation.

Samtidigt som många kvinnor väljer att dölja sin sjukdom för familj och vänner så framkommer det också i artiklarna att det faktiskt är familjen som många gånger ses som räddare när situationen blir ohållbar. Vi tolkar det också som att kvinnor i stor utsträckning självmant ber sin omgivning om hjälp när det kommer till en gräns där de inte orkar längre, som citat nedan visar. Det blir en kombination av viljan att dölja och en önskan om att få hjälp.

Jag ringde mamma och sade att nu är det över, jag orkar inte mer, hjälp mig.

(Dagens Nyheter 2)

5.2.1 Behov av att få bekräftelse

Ett annat återkommande ämne som det skrivs om i nästintill alla tidningsartiklar, är att kvinnor har ett behov av att ständigt få bekräftelse. Detta bekräftelsebehov beskrivs vara en stor del av sjukdomen, något som i stort sett styr den drabbades/sjukes tänkande, handlande och agerande.

För ett stort antal kvinnor med någon typ av sjukdomen ätstörning innebär det oftast en stark negativ självbild och kroppsuppfattning. I ett antal artiklar beskrivs självförtroendet som bortblåst och att man har en förvrängd bild av sin egen kropp. De använder sig av ord som tjock, fet, kraftig, stor, överviktig, mullig, med mera, för att beskriva sig själv och sin kropp. Trots att personerna i fråga har gjort en kraftig viktnedgång och fortsätter att gå ner mycket i vikt, ser de själv ingen förändring. Med andra ord även fast de är smala och blir allt smalare hela tiden, ser de sig bara som större och större. Tankarna präglas ständigt av ett kropps- och vikttänk.

...Marie åt mindre och mindre och ägnade sig åt överdriven träning. Kilona rasade.

- Jag såg inte att jag var sjuk, jag trodde jag kunde styra det och börja äta som vanligt. Men jag var inte frisk, jag hade tankar som styrde mig, vad jag fick äta. Till slut tog de tankarna över all min tid.

(Expressen 2)

Vid viktnedgång beskriver kvinnorna sig själva som glada och lyckliga, det blir tydligt att kvinnorna associerar viktnedgång med lycka och framgång. Emellertid som kvinnorna beskriver att det gör dem lyckliga av att gå ner i vikt är de fullt medvetna om att det egentligen inte är något som är bra. Vilket i sin tur väcker starka tankar och känslor hos dem som medför ångest och i vissa fall även depression.

Kvinnorna beskriver i artiklarna att samhället och deras omgivning har en stor och avgörande roll i deras upprätthållande av sjukdomen. De menar att de yttre kraven som samhället har och ställer på dem, är det som präglar deras tänk och förhållande till mat och träning. De strävar efter att leva upp till idealbilden av vad som anses vara vackert och hur kvinnans kropp bör se ut. Detta är något som Farley (2011) har forskat kring. Farley menar att genom att studera

kvinnors könsroll i samhället så tydliggörs de krav och förväntningar som finns på vilket ideal som ses som åtråvärt. Hennes forskning visar på att för att kvinnor ska kunna leva upp till sin roll i samhället så är det viktigt att erhålla detta ideal för att kunna bli positivt bekräftad (Ibid: 104). I artiklarna beskrivs även de höga förväntningar som ställs på att man ska vara duktig i skolan och kunna prestera på sin arbetsplats. Allt detta är något som blir ytterligare en faktor som frambringa ångest hos många av kvinnorna.

...När jag gick ner i vikt fick jag komplimanger vilket triggade mig ännu mer. Jag fick bekräftelse. Folk bryr sig inte om varför människor är smala, bara att man är smal.

(Helsingborgs Dagblad 1)

Kommentarer kring att man gått ner i vikt och/eller komplimanger gällande att man är smal är något som kvinnorna beskriver som uppmuntrade och motiverade dem till att fortsätta på samma sätt. "Positiva" kommentarer och komplimanger, i deras mening, beskrivs stärka deras dåliga självförtroende samtidigt som det får kvinnorna att uppleva att dem närmar sig det kroppsideal som dem ständigt strävar efter. Att få uppmärksamhet och bekräftelse i samband med detta blir i sin tur något som blir allt större och krävande för dem, det framställs som ett behov. Däremot förstärks och växer rädslan för att gå upp i vikt och att inte längre längre bli sedd och uppmärksam av deras omgivning. Att inte längre få detta av omgivningen framställs som ett misslyckande och nederlag.

5.3 Framställningen av män med ätstörning

Som tidigare nämnts har vi observerat att under de senaste åren har artiklar om ätstörningar blivit betydligt fler. I vårt sökande efter artiklar märkte vi att männen är underrepresenterade eftersom det skrivs betydligt mer om kvinnor med sjukdomen. Det vi ser som ett genomgående tema i artiklarna är framförallt att det finns ett stort mörkertal bland de drabbade männen som inte vågar söka hjälp på grund av att ätstörning ses som en tjejsjukdom/kvinnosjukdom. Citatet nedan kommer från en man som drabbades av ätstörning och som till en början inte vågade söka hjälp för sin sjukdom.

- Jag tror att många killar och män inte vågar söka hjälp, eftersom det är en sjukdom som samhället klassar som en "kvinnosjukdom"...

(Metro 2)

Som Strömbäck (2014: 109) skriver så har media en viss form av makt över samhällets dagordning. Det vill säga att tidningar har stort inflytande över vilka diskurser som råder och hur dessa kan komma att förändras. Att det i majoriteten av artiklarna skrivs om att ätstörning ses som en tjejsjukdom/kvinnosjukdom bidrar till att diskursen om detta förstärks. Sett ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv är media alltså med i konstruerandet av diskursen som säger att ätstörning ses som en tjejsjukdom/kvinnosjukdom.

I de artiklar som handlar om män med sjukdomen tolkar vi det som att det inte skrivs på ett lika känslösamt sätt som det gör i artiklarna som handlar om kvinnor, framförallt i personberättelserna. I större delen av artiklarna skrivs det om männens sjukdomsbild och hur det känns att leva med en, för män, förbjuden sjukdom. Ätstörningar ses som något tabubelagt för killar att prata om och ännu mindre att träda fram med. Det handlar ofta om en känsla av skam och rädsla, då många är rädda att klassas som svaga och omanliga om de börjar öppna sig om sina känslor.

...Killar ska inte visa sig svaga, killar ska ha ett skal av pansar och killar ska absolut inte under några omständigheter drabbas av psykisk ohälsa, allra helst inte ätstörningar.

(Aftonbladet 2)

Detta leder då i sin tur ofta till en känsla av ensamhet för dessa män, en ensamhet att de är dem enda i hela världen som har de här problemen. Genomgående beskrivs det som att männen framställer sig själva som offer. Att de får lida för att sjukdomen inte ses som något som män kan drabbas av. Det beskrivs som ett dubbelt offerskap där männen både faller offer för en allvarlig sjukdom samtidigt som de blir offer för en, för dem, förbjuden sjukdom.

- Det är viktigt att det synliggörs att det inte är en kvinnosjukdom, utan drabbar både kvinnor och män

(Dagens Nyheter 4)

Att ätstörning inte ses som en sjukdom som det manliga könet kan drabbas av kopplar vi till de resonemang som Mattsson (2010: 43-45) för kring kön och vad som anses vara maskulint

respektive feminint. Mattsson menar nämligen att det är genom exempelvis medier och andra sociala sammanhang som man på olika sätt förmedlar normer. Detta då man uppmärksammar, synliggör alternativt osynliggör önskade samt oönskade handlingssätt och beteenden hos män och kvinnor. Detta då kön är något som konstrueras genom handling och språk.

Eftersom media framställer och gestaltar ätstörning som en tjejsjukdom/kvinnosjukdom så leder detta i sin tur till att tidningarna medverkar till den sociala konstruktionen av könsskillnader som råder i samhället. Som på så sätt bidrar till upprätthållande av bilden av att det är en tjejsjukdom/kvinnosjukdom. Detta kan göra det svårare för männen att identifiera sig med sjukdomen, vilket i sin tur kan ha bidragit till att de inte vågar söka hjälp eller vård.

- ...Rädslan för att bli avvisad och stämplad som konstig gjorde att han inte vågade söka hjälp.

(Dagens Nyheter 3)

För att bryta denna norm framkommer det i en större del av artiklarna hur män ska våga tala öppet om sjukdomen, bryta den tabu och norm som finns och att de ska dela med sig av sina historier för att på så sätt visa att ingen man med ätstörning är ensam.

Killar, ni som har och har haft ätstörningar: Ni är aldrig ensamma. Ni har aldrig varit och kommer aldrig vara. Att våga prata och visa känslor är manligt och er röst kan hjälpa andra att komma till insikt!

(Metro 1)

5.3.1 Motstånd

I artiklarna upplevs det finnas ett motstånd mot diskursen som finns kring ätstörning. Ett motstånd till den rådande diskursen som säger att ätstörning är något som bara drabbar tjejer och kvinnor, och att det inte ska ses som skamligt att som man ha ätstörning. Strömbäck (2014: 129) menar att media aldrig kan bestämma vad någon ska tycka i en viss fråga, men att de har makten att påverka det till en viss del. Det som tidningarna väljer att publicera är deras sätt att beskriva verkligheten på, och eftersom människor läser tidningar praktiskt taget varje dag, så bidrar detta omedvetet till skapandet av åsikter hos läsaren (ibid). Det är motståndet

mot denna verklighet som tidningarna framställer som man kan tolka att männen i artiklarna kämpar för.

- Ju mer vi pratar om det och ju fler grabbar som träder fram desto lättare blir det.

(Expressen 3)

...Det är inte en kvinnlig sjukdom, utan en mänsklig sjukdom. Sök hjälp. Ju tidigare, desto bättre, säger Fredrik.

(Metro 1)

Tidningsartiklarna som handlar om män präglas alltså av ett genomgående tema av detta motstånd. Många artiklar avslutas uppmaningar att kämpa för att göra ätstörningar till en mer könsneutral sjukdom. Som det skrivs och framställs nu så ökas och förstärks klyftan mellan män och kvinnor. Detta motstånd beskrivs som ett verktyg för att bryta den norm och diskurs som råder i samhället. Samt som en uppmaning till alla män som är drabbade att våga söka hjälp och vård. För att på så sätt försöka få fler män att träda fram och minska mörkerantalet med sjukdomen.

Ätstörningar är en sjukdom som borde ses som vilken förkylning som helst. Förkylningar könsdiskriminerar inte, varför skulle då ätstörningar göra det?

(Aftonbladet 2)

6. Avslutande diskussion

I detta avsnitt kommer vi att föra en diskussion kring det resultat som framkommit av studien. Vi kommer att återkoppla detta till våra två frågeställningar för uppsatsen: Hur framställs och konstrueras bilden av ätstörning i de valda artiklarna? Hur framställs och konstrueras män respektive kvinnor med ätstörning i de valda artiklarna? Vidare kommer vi även att lyfta fram studiens mest centrala delar och resultat. Dessa kommer vi sedan att koppla till våra egna tankar, resonemang och funderingar som dök upp under processens gång. Avslutningsvis kommer vi att ge förslag på framtida forskning och föra en diskussion kring studiens relation till socialt arbete.

Vårt syfte med studien var att studera den rådande diskursen i svensk press gällande ätstörning och hur män respektive kvinnor med sjukdomen framställs. Detta för att se vilken verklighet tidningarna konstruerar och presenterar för sina läsare. Resultatet visar på att majoriteten av tidningsartiklarna framställer ätstörning som en sjukdom som främst, och i vissa fall endast, drabbar det kvinnliga könet. Vidare framställs ätstörning som ett växande samhällsproblem där allt fler människor insjuknar och är i behov av vård och stöd. En mängd artiklar använder sig i samband med detta uppseendeväckande rubriker och bilder. En del av dessa upplever vi som provocerande och upprörande, då de i många fall illustrerar och förmedlar en begränsad bild av sjukdomen och dess innebörd. Samt att de inte stämmer överens med innehållet i artiklarna. Detta är något som vi reagerar på. Eftersom tidigare studier visar på att tidningar har inflytande och möjlighet att påverka samhället, så anser vi att dem också har skyldighet att uppvisa en bild som stämmer överens med innehållet och verkligheten.

Som Strömbäck (2014: 129) skriver så är tidningar något som människor tar del av praktiskt taget varje dag, vilket vi ställer oss frågande till om verkligen alla gör? Vi tänker att de som väljer att läsa tidningar många gånger väljer att ta del av tidningar på nätet, istället för i tryckt form, vilket bidrar till en möjlighet att själv kunna välja vad som ska läsas. Visserligen kan detta även göras i tryckta tidningar, däremot tror vi att detta går att göra i större utsträckning på nätet då det finns ett större utbud av artiklar att ta del av. I samband med detta tror vi att det är betydelsefullt vilka rubriker tidningarna sätter på sina texter, för att intressera och fånga läsare.

Vad det gäller framställningen av kvinnor med ätstörning förmedlar artiklarna en känslös och utredande bild av hur det är att leva med sjukdomen, och vilka orsaker som låg till grund för insjuknandet. Det skrivs om hur kvinnor har ett stort behov av att få bekräftelse från sin omgivning i form av komplimanger och kommentarer om sitt utseende, i synnerhet sin kropp och vikt. Men också att många jämför sig med kändisar och modeller och börjar då sträva efter ett ouppnåeligt ideal. Vi upplever att mycket fokus i artiklarna ligger på just rapportering om skönhetsideal istället för att handla om de risker och konsekvenser som sjukdomen faktiskt medför. Denna rapportering tänker vi kan resultera i en motsatt effekt än den vi tror man egentligen önskar. Därför menar vi att tidningar i större utsträckning bör skriva mer om de konsekvenser och hälsorisker som sjukdomen faktiskt medför, snarare än att skriva om modeller, skönhetsideal och olika dieter i samband med ätstörning. Detta sätt tror vi skulle vara ett försök till att motverka problematiken istället för att förstärka den, vilket vi menar att tidningar gör idag med tanke på deras framställning.

Vår studie visar att framställningen av män med ätstörning i artiklarna skiljer sig en del från hur kvinnor framställs. Istället för att vara känslomässigt skrivna med ingående beskrivningar så skrivs det mer konkret om männens sjukdomsbild. Det läggs inte heller samma fokus vid orsaker till sjukdomen eller hur det är att leva med en ätstörning. För män beskrivs det mer om hur det är att leva med en förbjuden sjukdom och den skam och rädsla att prata om det som medföljer. I samband med detta tänker vi att när tidningarna framställer män med ätstörning på det här sättet, blir det som att det huvudsakliga problemet inte är deras ätstörning utan att det faktiska problemet istället ligger i rädslan att inte våga berätta. Ett genomgående tema vi har kunnat se är att i en stor del av artiklarna skrivs det om uppmaningar från män som drabbats, att fler ska våga prata om sin sjukdom och inte vara rädda att söka vård, då ätstörningar inte bara är en tjejsjukdom/kvinnosjukdom. Det som händer här tänker vi är att män utövar ett motstånd mot den rådande diskursen i hopp om en förändring att ätstörning ska börja ses som en könsneutral sjukdom.

Att antalet artiklar om män med ätstörning är så få, i jämförelse med antalet som finns om kvinnor, tror vi kan bero på det stora mörkerantalet män som lever med sjukdomen. Eftersom det beskrivs som tabubelagt och skamligt att ha sjukdomen som man så tror vi att detta kan leda till att få vågar erkänna och gå ut med det. Vilket i sin tur kan vara en bidragande faktor till att de är underrepresenterade i många avseenden, exempelvis i tidningsartiklar och inom vården. Som förslag på fortsatta studier tycker vi att det hade varit intressant att mer

djupgående undersöka mäns situation med ätstörning och anledningen till att så många har insjuknat de senaste åren.

Eftersom vår studie gällde tidningar och visade på att män är underrepresenterade i många avseenden och att sjukdomen främst framställs som en tjejsjukdom/kvinnosjukdom, så hade det varit intressant att se hur resultatet hade blivit om man hade utvidgat undersökningsområdet. Till exempel genom att även undersöka TV, radio, internet, med flera. Att göra en liknande studie som den vi har gjort, hade således varit intressant att göra i andra länder, för att även här se hur resultatet hade sett ut. Hade framställningen av ätstörning sett likadan ut? Hade män och kvinnor framställts på samma sätt eller annorlunda? Hade annan kultur, etnicitet och religion påverkat framställningen?

Ytterligare en anledning som vi ser med att göra fler studier och forskningar kring området är gällande att det finns väldigt lite information och tidigare forskning att hitta om män med ätstörning. Sedan hade det även varit intressant att undersöka hur allmänheten ser på ätstörning och vilka kunskaper människor egentligen har om sjukdomen. För att på så sätt eventuellt kunna hitta strategier, metoder och tillvägagångssätt för att förändra den diskursen som vi har idag, som säger att ätstörning är en tjejsjukdom/kvinnosjukdom. Detta tror vi hade hjälpt många pojkar och män som har ätstörning att våga komma ut och erkänna sitt sjukdomstillstånd.

Vi har valt att göra en studie som belyser den rådande diskursen som finns om ätstörningar och den problematik som detta medför. Vi anser att detta är av betydelse för oss i vårt framtida yrke inom socialt arbete då ätstörningar är ett växande problem i samhället. Men vi tänker också att det är viktigt att som verksam, inom socialt arbete, ha kunskaper om vilken betydelse diskurser har och vilka konsekvenser dessa eventuellt kan medföra. Att vara medveten om hur det talas om olika fenomen, alltså att veta vilken diskurs som råder, tänker vi kan göra att man som yrkesverksam får en bättre insikt i hur vår sociala verklighet blir konstruerad. Med vårt resultat vill vi alltså belysa vilken makt tidningar har för skapandet och konstruerandet av diskurser rörande psykisk ohälsa, däribland ätstörningar. Detta tillsammans med kunskapen om vilka konsekvenserna kan bli när ett socialt eller hälsomässigt problem konstrueras som kvinnligt respektive manligt, tror vi kommer vara viktigt att ha med oss i framtiden.

7. Referenslista

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011) "Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen" I

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Björk, Tabita (2008) *Measuring Eating Disorder Outcome – Definitions, dropout and patients' perspectives*. Örebro Studies in Medicine 17. 76 pp.

Boréus, Kristina (2011a) "Texter i vardag och samhälle" I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Boréus, Kristina (2011b) "Diskursanalys" I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Boström & Öhlander (2012) *En utsatt elit? Etiska överväganden i en studie om polska läkare i den svenska vården* I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.) (2012). *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Börjesson, Mats & Rehn, Alf (2009). *Makt*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Clinton, David N. & Norring, Claes (2009b) "Diagnostik och bedömning" I Clinton, David N. & Norring, Claes (red.) (2009). *Ätstörningar: bakgrund och aktuella behandlingsmetoder*. 2. utg. Stockholm: Natur & kultur

Clinton, David N. & Norring, Claes (2009a) "Historik" I Clinton, David N. & Norring, Claes (red.) (2009). *Ätstörningar: bakgrund och aktuella behandlingsmetoder*. 2. utg. Stockholm: Natur & kultur

Clinton, David N, Engström, Ingemar, & Norring, Claes (2009) "Uppkomst och utveckling av ätstörningar: ett multifaktoriellt synsätt" I Clinton, David N. & Norring, Claes (red.) (2009). *Ätstörningar: bakgrund och aktuella behandlingsmetoder*. 2. utg. Stockholm: Natur & kultur

Farley, Shanon (2011) Mass Media and Socio-Cultural Pressures on Body Image and Eating Disorders among Adolescent Women. *Perspectives (University of New Hampshire)* p100-107. 8p.

Jönson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv: En ansats för forskning & socialt arbete*. 1. uppl. Malmö: Liber

López-Guimera, Gemma & Levine, Michael P & Sánchez-Carracedo, David & Fauquet, Jordi (2010) Influence of mass media on body image and eating disordered attitudes and behaviours in females: A review of effects and processes. *Media Psychology* vol. 13 nr. 4.

Mattsson, Tina (2010) *Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis*. 1. uppl. Malmö: Gleerup

Polivy, Janet & Herman, Peter (2002). Causes of eating disorders. *Annual Review of Psychology*. vol. 53, nr. 1.

Rosling, Agneta (2013) Eating Disorders - Aspects of Treatment and Outcome. Acta Universitatis Upsaliensis. Digital Comprehensive Summaries of Uppsala Dissertations from the Faculty of Medicine 916. 70 pp. Uppsala. ISBN 978-91-554-8706-5

Shepherd, Emily & Seale, Clive (2010) Prevalence of eating disorders in males: a review of rates reported in academic research and UK mass media, *European Eating Disorders Review*, Vol. 18 Issue 6, p 486-495

Stice, Eric & Schupak-Neuberg, Erika & Shaw, Heather E & Stein, Richard I (1994). Relations of media exposure to eating disorder symptomatology: an examination of mediating mechanisms. *Journal of abnormal psychology* vol. 103, nr. 4.

Strömbäck, Jesper (2014) *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Sweeting, Helen & Walker, Laura & MacLean, Alice & Pattersen, Chris & Räisänen, Ulla & Hunt, Kate (2015) Prevalence of eating disorders in males: a review of rates reported in academic research and UK mass media, *International Journal of Men's Health*, Summer2015, Vol. 14 Issue 2, p86-112. 27p.

Thomassen, Magdalene (2008) *Vetenskap, kunskap och praxis introduktion till vetenskapsfilosofi*. Enskede: TPB

Wenneberg, Søren Barlebo (2001) *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv*. 1. uppl. Malmö: Liber ekonomi

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000) *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

Empiriskt material:

Aftonbladet 1: Utter, Helena (2010) "Supersmala tv-stjärnor skadar våra hjärnor" Aftonbladet, den 17 november 2010. <http://www.aftonbladet.se/wendela/article12668563.ab> (Hämtad 2016-05-04)

Aftonbladet 2: López, Sharon (2015) "Killen med ätstörning fick rådet: 'Ät bara'" Aftonbladet, den 15 oktober 2015. <http://www.aftonbladet.se/debatt/article21583117.ab> (Hämtad 2016-04-04)

Dagens Nyheter 1: Ritzén, Jessica (2014) "Ätstörningar ökar kraftigt". *Dagens Nyheter*, den 15 december, 2014. <http://www.dn.se/sthlm/atstoringar-okar-kraftigt/> (Hämtad 2016-04-04)

Dagens Nyheter 2: Ritzén, Jessica (2014) "Det sjuka har blivit normalt". *Dagens Nyheter*, den 18 december, 2014. <http://www.dn.se/sthlm/det-sjuka-har-blivit-normalt/> (Hämtad 2016-04-04)

Dagens Nyheter 3: Letmark, Peter (2014) "Jag spydde för att få bort ångest". *Dagens Nyheter*, den 30 december, 2014. <http://www.dn.se/insidan/jag-spydde-for-att-fa-bort-angest/> (Hämtad 2016-04-04)

Dagens Nyheter 4: Ritzén, Jessica (2014) "Erik, 35: 'Vi lever i ett ätstört samhälle'". *Dagens Nyheter*, den 15 december, 2014. <http://www.dn.se/sthlm/erik-35-vi-lever-i-ett-atstort-samhalle/> (Hämtad 2016-04-04)

Expressen 1: Forsberg, Malin (2015) ”En dödlig sjukdom som rotar sig djupt”. *Expressen* den 15 mars 2015. <http://www.expressen.se/kvallsposten/en-dodlig-sjukdom-som-rotar-sig-djupt/> (Hämtad 2016-05-04)

Expressen 2: Micu, Patrik (2015) “Marie fick anorexi: ’Kände mig värdelös””. *Expressen*, den 19 mars 2015. <http://www.expressen.se/kvallsposten/marie-fick-anorexi-kande-mig-vardelos/> (Hämtad 2016-05-04)

Helsingborgs Dagblad 1: Werner, Maria (2015) “Nu struntar hon i vad andra säger om mat och vikt”. *Helsingborgs Dagblad*, den 18 november, 2015. <https://www.hd.se/mer/inpa-livet/2015/11/18/nu-struntar-hon-i-vad-andra-sager-om-mat-och-vikt/> (Hämtad 2016-03-31)

Helsingborgs Dagblad 2: Nord, Kristin (2014) “Ätstörningen var hennes innersta hemlighet”. *Helsingborgs Dagblad*, den 15 december, 2014. <http://www.hd.se/mer/inpa-livet/2014/12/15/atstorningen-var-hennes-innersta-hemlighet/> (Hämtad 2016-04-04)

Metro 1: Ekblad, Jonathan (2016) ”Ätstörningar är ingen ’tjejsjukdom””. *Metro*. Den 21 februari, 2016. <http://www.metro.se/metro-debatt/atstorningar-ar-ingen-tjejsjukdom/EVHpbs!zjBVix5mUJKoY/> (Hämtad 2016-03-10)

Metro 2: Wallroth, Emmelie (2015) “Fredrik, 26, fick anorexi: ’Det är en mänsklig sjukdom - inte en kvinnlig””. *Metro*. den 19 mars 2015 <http://www.metro.se/nyheter/fredrik-26-fick-anorexi-det-ar-en-mansklig-sjukdom-inte-kvinnlig/EVHocs!9a4FosKKbUFs/> (Hämtad 2016-03-31)